

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 339. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius02val-shoot-idm139771558660384/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Erlig oc velforstandige Mend/ Borge

mestere oc Raadmend/ i Københaffn/ ønsker ieg Peder
Palladius Naade oc Fred aff Gud Sader/
ved Jesum Christum.

Kære Venner Mand pleyer at sige/ Gaat er icke for 5
meget/ oc disalmindeligere det bliffuer/ disbedre det
er/ Alligeuel der ere andre smaa Bøger vdprentede
til foruaring emod Pestelenge/ den mening mand til gode/
saa er dog her oc saa en liden bog/ der emod screffuit til vaare
Prædicanter her inden Portene for Københaffns indbyggere/ 10
och Land vel tiene oc saa anderstedes huor det er behoff/ der
saar lod ieg hinde gerne vdgaa i prenten besønderlige der
saare/ at den Ild oc Pestelenge/ som er optend nu her i Kø-
benhaffn i dette hele fierding Aar/ saa haert/ || at her er alle 22
rede hen døde/ vdi saa kort en tid/ flere end sephundrede Men- 15
niske vden de som bleffue Begravnede aff deris Foraldere/
som de mene/ skulle vel være fire hundrede/ at der skal vel vere
it Tusinde døde til denne dag/ Samme Ild siger ieg begynder
nu at vdsprede sig alle vegne omkring her i Landet i Skaane
oc anderstedes/ at det er til fare/ at det vil icke slyckis her inden 20
Portene/ alligeuel at wi sulde tre bede dage/ at affbede Guds
vrede oc Xiiff/ end oc saa andre til ith gaat exempel oc efter-
siun/ at de skulde gøre lige saa/ naar de haaffue det behoff/
Det hielper io noget/ oc Gud vil Bønhøre oss oc giffue oss
anten det wi bede om eller oc det som bedre er. 25

* Søylerd Mand Docter Peiter Capiten/ Kongelig Maie-
stats Docter i Læge Kunst oc Professor her i Vniuersitetet/
haaffuer screffuit en stor oc merckelig Bog/ om Pestelenge/ oc
fordi at den Land icke saa snart komme paa Prenten/ vilde
han beuise || sin tieniste den Meninge Mand til gode her i 30 22
Riget/ som hand selff i denne lille Bog til kende giffuer/ oc
haaffuer det saare/ vddraget en Kerne och Blomme/ aff samme

hans store Bog/ som hand haffuer forhende/ oc den forsent/
 til Predicanterne her i Byen/ Oc er forkyndet paa alle disse
 Prædikestole/ saa at de som icke foracte Guds vrede och Kiiff/
 holde sig der effter/ oc mange der aff vndgaa oc bliffue Red-
 dede/ Thi som mand siger/ der hører Hielp til Guds Hielp.
 Dette ordspiraack om det vendis hen til dem/ som de kaldede
 vdi Papisteri/ de femten Nødhiepper/ oc til andre deris lige/
 Da er det it vrangt/ falskt oc fordømmeligt Ordspiraack men
 forstaas det om den middel oc Hielp/ som Christne Menniske
 beuise huer andre vdi nød oc trang/ da er det it ret gaat Ord-
 spraaek effter Guds vilie oc bud/ som Iesus Syrach scriffuer
 i sit xxxviii. Mit Barn/ Prøffue huad dit Liff er sunt/ oc see/
 huad som dig er vsunt. Item Herren lader Lægedom || vope
 aff Jordan/ oc en fornumstig foracter hannem icke etc. Oc i
 det xxxiii Capitel/ Det gode er sticket mod det onde/ oc Liffuit
 mod Døden/ oc den Gudstryctige mod den vngudelige/ See til
 alle den Høystis gerninger/ saa ere der stedse tho mod tho/
 oc it mod det andet/ Her høre vi at mand skal bruge gode
 middel/ til oc hoff Guds hielp/ huad heller det er vdi Læge-
 kaansten/ eller vdi andre Guds Gaffuer/ som icke staa til at
 foractis vden Mand vil foracte Gud selff.

* Mand taar icke der faar sette den loffue oc lid til samme
 middele/ som Gud aleniste tilhør som Kong Assa iii. Keg:
 xvi søgte icke Herren i sin flugdum/ men Læger. Hannem
 haffde burt baade Dele at gøre/ først haffde hannem burt at
 søge effter Handeligh oc siden effter legemlig Lægedom/ Thi
 saa siger Christus selff Matt: vi: Atspører først Guds Rige
 och hans Retferdighed saa skal alt saadant tilfalde eder. ||

* Men paa det at ingen skal forglemme den Handeligh
 Lægedom vdi Pestelengis tid/ oc bruge den legemlige Læge-
 dom aleniste som Kong Assa gjorde vdi Podai oc bleff Død
 der offuer/ vil ieg optegne nogle steder Historier oc Psalmer/
 som Suer for sig kand lade vdscriffue aff den Danske Bibel/
 och læse besynderlige om morgenen al den stund som Peste-
 leng regerer/ oc alligeuel der hoff bruge gode Christelige mid-
 deler/ som findis i denne lille Bog/ disligeste i en liden bog

som høylerd mand Docter Christiern Morsing oc saa professor
i læge kaanst her i vniuersitetet/ lod vdgaa oc i andre saa-
danne/ til en foruaring der imod/ da skal icke den som frycter
Serren/ bliffue forskreckit/ eller forraffit naar der kommer
nogen almindelig plaffue iblant Soldt/ Psal: cxii: Thi hans
hierte trostet sig da troelige paa Serren. Kære Borgemeistere
Pouild Hanssen/ Oloff Iysen/ Mattis Clausen/ Peder Jensen/
oc i Dannemend i Raadet esfterdi ath Docter Capitanius ||
screff eder oc den Christen Almue til gode/ det hand screff/ vil
ieg oc saa tencke eder dette mit Køye Arbeyde forhaabendis
at i det icke forfmaa. Ser met eder Gud Almectigste
befalendis/ Screffuit i Københaffn den Tisdag
nest saare S: Michels dag/ Gudz
Aar M. D. Liii.

* * *

En Mandelig Praeseruatiue oc foruaring

mod Pestelenge 15

* Gene. iii. Gud sagde til Quinden/ Jeg vil sticke dig
meget kummer til etc. Ser skal mand mercke vdaß/ ath Syn-
den er en Aarsage til alt det onde/ som wi lide/ oc at wi arme
Ada/ oc Lua Børn ere vnder giffne Straff oc Kaarff for vore
Synders skyld. Ser tencke huer til ath bekende/ angre oc for-
tryde sine Synder/ saa bliffuer straffen borte/ eller i det minste/
formildet och forminsker || aff Gud/ naar Troen følger der
esfter til vor Herre Ihesum Christum. 25

* Gene: vi. Det gantske Capitel om Syndfloden giffuer
den samme aarsage til fende/ at Mennisckens ondskab vaar
stor paa Jorden/ Och for mand vilde icke lade sig straffe aff
Gud/ det er/ mand vilde icke rette oc bedre sig/ naar Gud
begynte at straffe lod hand dem forderssuig oc sdeleggis ved
Syndfloden/ oss til ith exempel.

* Gene: xviii. Denne Historie om Sodoma oc Gomorra/
giffuer til fende ath der hielper ingen fremmet bøn mod Guds
20